

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘

ใจไม่เคยตาย

ศาสนาของพระพุทธเจ้าของเราเป็นศาสนาที่ทรงมรรคทรงผล ตั้งแต่พื้นแห่งความดีทั้งหลายจนกระทั่งถึงความดีอันสุดยอด ออกจากศาสนาที่กลั่นกรองคนให้เป็นคนดีเป็นลำดับลำดับไป ศาสนาพุทธนี้จึงเป็นศาสนาที่ชาวพุทธเราไม่ควรให้พลาดไปจะเสียใจในภายหลัง เพราะเป็นศาสนาที่เลิศเลอที่สุด เราไม่เหยียบย่ำทำลายศาสนาใด เราเอาหลักความจริงมาพูด ศาสนาของพระพุทธเจ้าเป็นศาสนาของผู้สิ้นกิเลสแล้ว คำว่าสิ้นกิเลสกับมีกิเลสเป็นอย่างไร คนมีกิเลสก็เหมือนคนหูหนวกตาบอด อวัยวะใช้อะไรไม่ได้สมบูรณ์แหละ ส่วนศาสนาพุทธเป็นศาสนาของผู้สิ้นกิเลส คำว่าสิ้นกิเลสคือหูแจ่มตาสว่าง หูนอกตาในสว่างกระจ่างแจ้งทุกอย่าง นำธรรมที่ทรงรู้ทรงเห็นด้วยความสว่างกระจ่างแจ้งแล้วนั้นมาสั่งสอนสัตว์โลก จึงไม่มีผิดมีพลาด

ว่านรกก็ดีกว่าสวรรค์ก็ดี ว่าบาปว่าบุญก็ดี ว่าพรหมโลกนิพพานก็ดี ล้วนแล้วตั้งแต่เป็นธรรมชาติที่มีอยู่ดั้งเดิม ธรรมชาติเหล่านี้ไม่มีใครทำลายได้ ไม่มีใครมีอำนาจจะทำลายให้สูญสิ้นไปได้ ย่อมมีมาดั้งเดิม แล้วสัตว์โลกทั้งหลายก็เกี่ยวข้องอยู่เป็นประจำ ผู้ทำบาปก็ไปนรก ผู้ทำบุญก็ไปสวรรค์ ไปพรหมโลก ไปนิพพาน คำว่านรกก็มีหลายหลุมหลายบ่อ นี่เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับสัตว์โลกมาตลอด เมื่อสัตว์โลกยังมีการทำกรรมดีกรรมชั่วอยู่ตราบไต่แล้ว สิ่งเหล่านี้ก็ต้องมีอยู่ประจำโลกตราบนั่นไม่มีสูญสิ้นไปที่ไหนให้พากันเข้าใจ

คำพูดของพระพุทธเจ้าไม่เคยมีสอง มีคำเดียวเท่านั้นคือจริงอย่างเดียว ท่านให้นามว่า เอกนามก็ คือหนึ่งไม่มีสอง ได้แก่พระวาจาของพระพุทธเจ้าที่ตรัสออกแล้วเป็นอย่างไรที่ตรัสทุกอย่าง และพระญาณหยั่งทราบอะไรแล้วไม่มีสอง หยั่งทราบอย่างไรแล้วเป็นอย่างนั้น นี่ก็เรียกว่า เอกนามก็ คือ หนึ่งไม่มีสอง พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ที่อุบัติขึ้นมาไม่มีคู่เคียง เพราะอุบัติยาก อุบัติขึ้นมาแต่ละครั้งนี้มีเพียงพระพุทธเจ้าพระองค์เดียวเท่านั้น ดังพระพุทธเจ้าของเราตรัสรู้ขึ้นมาครั้งนี้ก็มีพระองค์เดียว หลังจากนั้นแล้วก็มี พระอริยมะตไตรย มาตรัสรู้ลำดับที่สองในภัทธกัปนี้ ซึ่งมีพระพุทธเจ้า ๕ พระองค์ หมดนี้แล้วก็ไปกับอีกต่อไปอีก

คำว่ากัปว่ากัลป์นั้นความยืดยาวนานนี้หาประมาณไม่ได้ ท่านจึงเรียกว่ากัปว่ากัลป์ มีกัป มีภัทธกัป มีมหากัป มีหลายกัป กัปใหญ่กัปน้อยมีหลายกัป แต่ละกัปนี้เหมือนกับเป็นตอน ๆ ในท้องมหาสมุทรนั้นแหละ เกาะตอนอยู่ตามท้องมหาสมุทร นี้

พระพุทธรูปเจ้าที่มาตรัสรู้จากภักปนั้น ๆ ก็เหมือนกันเช่นนั้น แต่ละภักป ๆ นี้ยืดยาวนาน ที่สัตว์โลกทั้งหลายจะเห็นศาสนา คือ ภักปนี้หมดไปแล้วก็เรียกว่าเป็นสุญญภักป ระหว่างภักปนี้กับภักปต่อไปนั้นเป็นสุญญภักปว่างเปล่าไม่มีศาสนา มีแต่พื้นแต่ไฟเผาไหม้เต็มโลกดินแดนทั่วไปหมด เมื่อมีพระพุทธรูปเจ้ามาตรัสรู้เมื่อไรก็มีน้ำดับไฟมาพร้อม ๆ เช่นภักทรภักปนี้มีพระพุทธรูปเจ้า ๕ พระองค์ มาตรัสรู้ไปแล้ว ๔ พระองค์แล้วเวลานี้ยังเหลืออยู่พระองค์เดียว นี้ก็เรียกว่าภักทรภักป

ระหว่างพระพุทธรูปเจ้าแต่ละพระองค์ ๆ นั้นท่านเรียกว่าพุทธานันดร คือระหว่างพระพุทธรูปเจ้าพระองค์หนึ่ง ๆ เชื่อมกัน ระหว่างนั้นแหละท่านเรียกพุทธานันดร ระหว่างแห่งพระพุทธรูปเจ้า จากภักปนี้ไปสู่ภักปนั้นไม่มีศาสนาเลย ว่างเปล่า ท่านเรียกว่าสุญญภักป ใครเกิดในระหว่างสุญญภักปนี้แล้วเป็นอันว่าจมทีเดียว ถ้ากรรมชั่วที่สุดแล้วจะไปเกิดในระหว่างสุญญภักปนี้ คือภักปนั้นกับภักปนี้ต่อกันเป็นสุญญภักป ไม่มีคำว่าบุญว่าบาป ไม่มีคำสั่งสอน มีแต่กิเลสเต็มโลกธาตุนี้ แน่นไปหมดตั้งแต่กิเลสซึ่งก่อพื้นก่อไฟเผาสัตว์โลกให้ได้รับความเดือดร้อนระส่ำระสาย

มองเห็นกันอย่างนี้มีแต่จะกัดจะฉีก กัดฉีกกันกิน ตามหนังสือท่านแสดงเอาไว้ว่าหมดบาปหมดบุญหมดหิริโอตตดับปะหมดเสียทุกสิ่งทุกอย่าง ชื่อว่าธรรมแล้วไม่มีในใจของสัตว์เหล่านั้น มีแต่กัดแต่ฉีกโหดร้ายทารุณ ผู้ตกนรกก็ตก ผู้ไม่ตกนรกอยู่ข้างบนนรกก็นี่ก็เป็นอีกนรกหลุมหนึ่ง กัดฉีกกันกิน ไม่รู้ดีรู้ชั่ว ไม่รู้ผิดรู้ถูก คำว่าความเป็นธรรมไม่มีในสุญญภักปนั้น ถ้าใครไปเกิดในสุญญภักปนี้แล้วก็เรียกว่ากรรมหนาที่สุด เราให้ระวังอย่าให้ได้ไปเกิดในสุญญภักป

เวลานี้มีพระพุทธรูปเจ้าพระองค์หนึ่ง ประหนึ่งว่าพระองค์ยังทรงพระชนม์อยู่ด้วยพระโอวาทคำสั่งสอนที่ยังอยู่ แนะนำสั่งสอนพวกเราอยู่เวลานี้แทนพระพุทธรูปเจ้า เราได้เกิดพบภักปนี้ภักปพระพุทธรูปเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่นั้นนับว่าเป็นบุญลาภของเรา อย่าปล่อยเวลาให้เสียไปจะเสียประโยชน์เปล่า ๆ ไม่เกิดผลเกิดประโยชน์อันใด มีแต่ความรู้ร้อนเป็นพื้นเป็นไฟเผาไหม้คนทำชั่วซ้ำลามากต่าง ๆ ไม่มีประมาณ ความชั่วก็ไม่มีประมาณ ความทุกข์ก็ไม่มีประมาณเผาให้เดือดร้อนอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นจึงพากันให้ระมัดระวัง

เราอย่าไปตื่นโลกกิเลส เวลานี้โลกกิเลสกำลังหนาแน่นวุ่นวายเต็มไปหมดทั้งบ้านทั้งเมือง ไปในแง่ใดมุมใดมีแต่การตมตุนหลอกลวงทั้งนั้นไม่มีของจริงเลย มีแต่ของปลอมหลอกลวงกันเต็มบ้านเต็มเมือง นี้ละกลมายาของกิเลส ผู้ที่หลงกลมันก็หลงไปตาม เพลิดเพลินไปตาม ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิมไปตามจนลืมเนื้อลืมตัว ทำความชั่วซ้ำลามาก

จนเสียคนก็มีมากมายก่ายกอง เพราะหลงกลมายาของกิเลส ให้เราทั้งหลายจำเอาไว้ ระมัดระวังตัวให้ดี

ธรรมของพระพุทธเจ้าเครื่องป้องกันตัวมีอยู่ เหมือนยาประจำบ้านมี ให้รักษาตัวให้ดี ความชั่วปราชญ์ทั้งหลายดำเนินที่นั่นอย่าไปหาญทำ ความชั่วไม่ว่าจะเป็นทางกายทางวาจาทางใจก็ตาม คิดออกมาความชั่วให้รับระดับดับทันที อย่าปล่อยให้คิดลุลกลามไปจะเสียตัวของเราเอง นี่ท่านเรียกว่ารักษาตัวให้รักษาอย่างนี้

ตื่นตามาเข้าให้กราบพระสวดมนต์ระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ไปทำหน้าที่การงานอะไรก็ตาม กิเลสมันทำงานตลอดเวลา คิดได้ทุกอย่างกิเลสไม่มีขอบเขตไม่มีเหตุมีผล ธรรมก็ต้องคิดแนบกันไปนั่นซิ กิเลสมันคิดได้ทำได้ ธรรมก็ต้องคิดได้ทำได้เหมือนกัน ทำหน้าที่การงานระลึกถึงคุณธรรม คือ พุทฺโธ ธัมโม สังโฆ ภายในจิตใจเสมออย่าได้ปล่อยได้วาง นี่ชื่อว่าสร้างความดีอยู่ในอิริยาบถนั้น ๆ คือการ ยืนการเดินการนั่งการนอนมีความพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงอยู่โดยสม่ำเสมอ การกระทำของเราทำชั่วมันทำได้ทั้งนั้นแหละ ทำดีก็ต้องทำได้ เพราะฉะนั้นจึงต้องให้เอาความดีเข้าไปแทน

ร่างกายของเรานี้ได้มาจากบุญจากกุศล ครั้นได้มาแล้วกิเลสเอาไปถลุงเสียหมด เป็นเครื่องมือของกิเลสนี้ใช้ไม่ได้เลย ให้เป็นเครื่องมือของธรรม เช่นอย่างเราพามาวัด อย่างนี้ เป็นเครื่องมือของธรรม พาทำบุญใส่บาตร อันนี้ก็เครื่องมือของธรรม พาไหว้พระสวดมนต์ก็เป็นเครื่องมือของธรรม พาทำคุณงามความดีประเภทใดก็ตาม เรียกว่าร่างกายนี้เป็นเครื่องมือของธรรมทั้งนั้น ถ้าพาไปทำความชั่วก็เป็นเครื่องมือของกิเลส ทำลงไปแล้วก็กลับมาเผาไหม้เรานั้นแหละ ที่นี้การทำความดีด้วยเครื่องมือคือร่างกายอันนี้ เวลาทำเสร็จลงไปแล้วเป็นความดีมาหนุนตัวของเราให้ได้รับความสุข ความเจริญ เพราะฉะนั้นจึงให้ร่างกายของเราเป็นเครื่องมือในทางที่ดีโดยสม่ำเสมอ อย่าปล่อยให้กิเลสเอาไปถลุงเสียหมดจะเสียผู้เสียคน

วันหนึ่ง ๆ เราอย่าลืมการทำบุญให้ทาน อันนี้ให้เป็นสมบัติของใจเราเป็นประจำ ร่างกายก็วิ่งเต้นชวนชวาย หามาเพื่ออยู่เพื่อกินเพื่อหลับเพื่อนอนใช้สอยต่าง ๆ มีความจำเป็นอยู่อย่างนั้น ก็ต้องวิ่งเต้นชวนชวาย ส่วนทางด้านจิตใจเรียกร้องหาความช่วยเหลือจากเจ้าของอยู่ด้วยคุณงามความดีทั้งหลายก็ให้สร้างให้ ข้างนอกก็ให้ชุ่มเย็น มองไปข้างนอกเงินทองข้าวของกองสมบัติเต็มบ้านเต็มเมือง มีแต่สมบัติของเราหมดก็เป็นความชุ่มเย็นใจ มองเข้ามาภายในการทำบุญให้ทานรักษาศีลภาวนาเราก็ได้ทำเต็มสติกำลังความสามารถของเรา มองดูภายในใจก็ชุ่มเย็นใจ คนคนนั้นพร้อมแล้ว อยู่ก็พร้อมไปก็พร้อม มีแต่ความสุขความเจริญ นี่การสร้างความดีให้สม่ำเสมอ

ร่างกายเป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งก็หามาเหี่ยวยารักษา จิตใจมีความจำเป็นอย่างหนึ่งก็หามาเหี่ยวยารักษาอย่าปล่อยอย่างว่าง ใจเป็นของสำคัญมาก มากจริง ๆ มากกว่าร่างกายไม่รู้ก็ร้อยเท่าพันทวี แต่ส่วนมากโลกมองข้ามใจนั้นเสีย โดยถือว่าใจนี้เป็นกาย กายเป็นใจไปเสียหมด ความจริงใจเป็นใจ ร่างกายเป็นเครื่องมือเท่านั้น ใจมาอาศัยปฏิบัติสัจธรรมถือยึดเป็นเจ้าของแล้วก็เป็นสมบัติของกาย สุดท้ายกายนี้ก็เลยกลายเป็นคนไป ว่าเป็นเราเป็นของเราไปเสียหมด ความจริงร่างกายนี้เป็นเครื่องมือเท่านั้น เราจะเห็นได้ชัดก็คือนักภาวนา จะเห็นสิ่งนี้ได้ชัด นอกจากนั้นไม่มีทางที่จะรู้ได้เลยว่าร่างกายกับใจนี้ต่างกันหรือไม่ หรือเป็นอันเดียวกัน นักภาวนาจะรู้ได้เป็นอย่างดี

เวลาจิตสงบเข้าไปจะเป็นเกาะ เหมือนกับเกาะอยู่ในท้องมหาสมุทรนั้นแหละ มองไปที่เกาะเราเห็นชัด อันนี้เหมือนกันจิตของเราเป็นจุดแห่งความสงบเย็นใจ และเป็นจุดที่รู้ ๆ อยู่ในท่ามกลางร่างกายของเรา นี้คือใจ นอกจากนั้นเป็นส่วนร่างกายเทียบกับแม่น้ำมหาสมุทรทะเล ใจอยู่ย่านกลางนี้เรียกว่าเป็นเกาะ นี้ละหลักธรรมชาติแท้ ท่านสอนก็สอนที่ตรงนี้เพื่อใจได้พลิกแพลงเปลี่ยนแปลงตัวในทางที่ถูกที่ดี และสั่งสมความดีขึ้นมาใส่ตัวเองแล้วก็มีความสุขความเจริญ ต่อไปจิตก็มีความสงบ มีความผ่อนคลาย มีความแก้แค้นสามารถในทางที่ดีขึ้นไปโดยลำดับ ใจก็สว่างภายในใจ อยู่ที่ไหนสง่าอยู่ภายในใจ รู้อยู่นั้น นั่นเรียกว่ารู้ใจ นี้ใจเป็นหนึ่งต่างหาก

ร่างกายจะเจ็บไข้ได้ป่วยก็ตามแต่ใจไม่เจ็บ ใจไม่ป่วย ใจไม่ไข้ ใจไม่เป็นทุกข์ ร่างกายเป็นทุกข์ก็รู้ว่า เป็นทุกข์แต่ไม่ซึมซาบถึงใจ ใจมีความสุขความสงบเย็นอยู่ตลอดเวลา นี้เรียกว่าใจเป็นใจ กายเป็นกายไม่คละเคล้ากัน พวกเราทำอะไร อะอะก็มีแต่เจ็บหมดนั้นแหละ อะไรก็เรา ๆ เข้าไปยึดหมด แยกทรมานว่า ภารา หเว ปญจกฺขนุธา ชั้นร้ทั้งห้าเป็นภาระอันหนักให้เราแบกเราหามเรายึดเราถือ เราสงวนว่าเป็นเราเป็นของเรา ก็เกิดความทุกข์ความลำบากมากขึ้นโดยลำดับลำดับ

ภูเขาทั้งลูกหนักขนาดไหนไม่มีใครไปแบกไปหาม เขาก็ไม่รู้ว่าเขาหนัก แต่ร่างกายนี้แบกหามด้วยกันทุกคน ด้วยความรับผิดชอบ ด้วยความยึดถือว่าเป็นเราเป็นของเรา ด้วยจึงหนักมาก ท่านเรียกว่า ภารา หเว ปญจกฺขนุธา อันนี้เป็นสิ่งหนักมาก นี้เป็นอันหนึ่งต่างหากจากใจ ใจคือความรู้ ร่างกายไม่รู้ ความรู้ของใจนี้ชานออกไปสู่อวัยวะต่าง ๆ ไปตามประสาทส่วนต่าง ๆ ประสาทส่วนนี้สำหรับรู้นั้นสำหรับรู้นี้ ประสาทส่วนนั้นสำหรับรู้อื่นนั้น เช่น ประสาททางตาก็สำหรับดูรูป ประสาททางหูสำหรับฟังเสียง ประสาททางจมูกสำหรับดมกลิ่น ประสาททางลิ้นสำหรับลิ้มรส ประสาททางกายสำหรับรับความเย็นร้อนอ่อนแข็ง นี้ออกไปจากใจ

ความรู้ของใจนั้นแหละส่งกระแสออกไปในประสาทส่วนต่าง ๆ เพราะฉะนั้นร่างกายจึงรู้อะไรสิ่งนี้ พอจิตใจหดตัวเข้ามาเสียร่างกายก็เป็นเหมือนท่อนไม้ท่อนฟืน ไม่เกิดประโยชน์อะไร ไม่รู้เนื้อรู้ตัวอะไรเลย เมื่อกระแสของจิตคือความรู้ที่ส่งเข้ามาสู่ตัวของตัวคือใจนั้นเสีย ร่างกายก็ไม่มี ความหมายอะไร เหมือนท่อนฟืน เพราะฉะนั้นจึงว่าเป็นคนละอย่าง ไม่ใช่อย่างเดียวกัน ร่างกายเป็นอย่างหนึ่ง จิตใจเป็นอย่างหนึ่ง

จึงต้องสั่งสมคุณงามความดีเข้าสู่ใจ เพื่อใจได้สั่งสมตัวเองด้วยอำนาจแห่งความดีทั้งหลายแล้วก็เป็นสุขเจริญรุ่งเรืองโดยลำดับลำดับดา เวลาตายแล้วไปสวรรค์ก็ไปได้ ไปนิพพานก็ได้ แต่ร่างกายนี้ไปไม่ได้ พอตายแล้วก็ทิ้งเท่านั้นแหละ จะฝังก็ฝัง ไม่ฝังจะเผาก็เผา ไม่เผาก็ทิ้งเกลื่อนอยู่ตามแผ่นดิน ไม่ไปสวรรค์นิพพานที่ไหนได้ ไม่เหมือนใจ ใจนี้ไปได้นะ ไปได้ถึงนิพพานทีเดียว ใจนี้เป็นของไม่ตายไม่เคยตาย เพราะฉะนั้นจงพากันให้อบรมจิตใจของเราให้ดี ว่าใจเป็นอันหนึ่งต่างหาก ร่างกายเป็นอย่างหนึ่งต่างหาก แต่อาศัยกันอยู่เพียงเท่านั้น วันนี้เทศน์เพียงเท่านี้ละเหนื่อย เทศน์ทุกวัน ๆ ให้น้องทั้งหลายจดจำเอาไปประพฤติปฏิบัติตัว ดัดแปลงตัวเองให้ดี

อยู่ที่ไหน ๆ ให้มีธรรมให้มีวินัย วินัยแปลว่าเครื่องกำจัดความชั่ว ธรรมเป็นเครื่องทรงไว้ซึ่งความสุขความเจริญภายในจิตใจ ให้เรามีธรรมในวันหนึ่ง ๆ ไปถึงบ้านถึงเรือนแล้วก็อบรมลูกหลานให้เขารู้จักศีลจักรธรรมตั้งแต่เล็กแต่น้อย โตขึ้นมาก็เด็กนี้แหละจะเป็นผู้ทรงศีลทรงธรรม ถ้าผู้ใหญ่ไม่แนะนำสั่งสอนเขาก็ไม่รู้เรื่องรู้อาวจะทำอย่างไร แล้วกลายเป็นเด็กเสีย กลายเป็นผู้ใหญ่เสียไปตาม ๆ กันหมด บ้านเมืองทั้งบ้านทั้งเมืองเลยกลายเป็นแต่คนต่ำช้าเลวทรามใช้ไม่ได้เลย ให้สั่งสอนลูกเต้าหลานเหลนของเราให้รู้จักศีลจักรธรรมเป็นต้นไปตั้งแต่บัดนี้

เอาละวันนี้จะให้พร